

בָּא

התכללות גאות מצרים והגאולה העתידה

עפ"ז מובן,داع"פ שבפסח דורות המצה צריכה להיות "לחם עוני" דוקא, הרוי בגאות מצרים עצמה היה מקום למצה עשרה; אלא שבוה גופה - לא בעת היציאה ממצרים (שהוא אכלו בנ"י "לחם עוני"). אלא לפניו היציאה ממצרים (וכהכנה לזה).

⁶⁾ ראה גבורות ה' (פנ"א) דמש"ג בהגדה "לחמא עניה די אכלו אכלהתנא בארעא דמצרים", הכוונה בה* להמצאות שאכלו בעת

(סעיף ד') מצה שעירה דהינו שערב בה מי פירות פירותו" היא לעיטה שנילושה רק במני פירות (בלי מים), שאגם לה מהר"ל מותר לאכלה בערב פסח מפני שאינה יוכלה לבוא לידי חימוץ, אבל איןו, כי

[נוסף לזה שא"כ:] (א) הול"ל "היו שנילושה במני פירות" ולא "שערב בה מי פירות" (شمושמע שיש בה גם מים), ובפרט שמשנה מלשון הטהור (וכדוק הבהיר) שם "שnilushah כו'" אבל ראה לשון אדה"ז בס"י תמד ס"ב: שnilushah כו' - ואולי לא רצחה לשנות שם מלשונו התרו, וסמייך על מה שיפורש במקומו בס"י תעא (שמצין שם "דיהינו שעירב כו'"). (ב) ויעיה: לא הול' להזכיר כלל התיבות "מצה נשירה" [שהרי הטעם שמותר לאכלה הוא (לא מפני שהיא "מצה נשירה", כי"א) מפני שאינה יוכלה לבוא לידי חימוץ]. אלא שבזה י"ל דקאי על ריש טימנא, שהוא לשון הרא"ש, טור וכו' (ובלאה"כ צ"ל כן - לתרץ כפ' הלשון):

עשרה, דהינו כו').
מן' שבענוף ה' ו אסור לאכלה בערב פסח" מוכחה שקרי במצה שיש בה גם מים, ומשמעותה נלמד על הקודמו (אף שבזוזק י"ל - דלצדדין).
קתרני).

ובכל אופן - הרי מפורש בסימן תננה סל"ג: קמ"ה
ומים (ענייש).

* וידועה השקו"ט והפירושים בזה - כו"כ

מהם הובאו בטור"ש מילואים לכרך כב סימן ה'
פרק א'. וראה לקמן העירה 39.

א. בונגע לציוריו "ואכלו גו' בלילה זהה גו' ומוצאות גו'" - שבילל ט"ו ניסן, בעודם במצרים, היו בנ"י צריכים לאכול מצה - מציינו דבר פלא, לכארוחה:

בציווי על אכילת מצות לדורות (בפ' ראה²) נאמר בתורה "שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחפazon יצאת הארץ מצרים", ומה זה לומדים³ שהמצה צריכה להיות "לחם עוני" דוקא - ולא מצה עשרה; ומה שבספסח מצרים, בפרשנו, לא נזכר "לחם עוני", ממשע⁴, שבמצרים יכולו בני ישראל לצאת ידי חובה אכילת מצה גם במצה עשרה⁵.

1) פרשנתנו יב, ח. וראה שם, ייח.

2) טז, ג.

3) פסחים לה, הא. שם לו, א. רמב"ם הל' חומר פ"ה ה"ב. פ"ו ה"ה. טושו⁶ ע"ח סתס"ב ס"א. ש"ע אדה"ז שם ס"א, ס"ו. סתנ"ד ס"ד.

4) כי אף את'ל שחציוו לדחים עוני נאמר בפסחים (ראה חגיגה ז, ריש ע"ב (וש"ג). ועוד) - הרי מובן שחציוו זה (וכל החציוו) דפי ראה כי לא נאמרו לפני הדיבור - במצרים.

5) ולදעת המהרא"ל (גבורות ה' פמ"ח) גם בפסח דורות - ב' הצעיים ("בערב תאכלו מצות" ו"לחם עוני") הם ב' מצות.ומי שיש לו רק מצה עשרה [שיש בה גם מים ויכולת לאבד בידי חימוץ] יכולנה בלילה פסח לקיים עכ"פ מצות בערב תאכלו מצות, אף שלא יקיים מצות לחם עוני (וכ"כ בב"ח לטא"ח סטע"א). וראה אל"י רבה שם סק"ה. פמ"ג שם א"א סק"ה).

אבל בגמ"א (שם סק"ה. וכ"ה בח"י שם סק"ה סתס"ב סק"ב) לא ס"ל כן, וכ"ה להלכה בש"ע אדה"ז סתנ"ה סל"ג. סטע"א ס"ד-ה*.

* לכארוחה هي אפשר לדוחוג, שכןonto במש"ש

לאכול מצה עשרה, מוכיח, שבנורב פסח (כאשר עושים את ההכנות לפסח ויציאת מצרים) נותנת התורה מקום למצוות עשרה.

ג. במצווי על אכילת לחם עוני (הנ"ל), מבאר הכתוב את טעם המצוות – "כי בחפזון יצאת הארץ ממצרים" (ובמילא – "לא הספיק בזק להחמיין"¹³);

וכיוון שהלחם עוני" שולל לא רק חמץ¹⁴ אלא גם מצה עשרה (הנ"ל), מסתבר, ש"כי בחפזון יצאת גו'" מהוות נתינה טעם גם לכך שאי אפשר לצאת י"ח במצוות עשרה.

ואזrix להבין: במה ה"בחפזון יצאת גו'" הוא טעם לכך שאין יוצאים י"ח במצוות עשרה?

ד. מפסוק זה עצמו (מתחלתו) – לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות גו'" – לומדים שאפשר לצאת י"ח מצה רק ב"דברים הבאים לידי חימוץ".

[והשיקות והטעמ ד"כ כי בחפזון יצאת גו'" לדין זה – יש לבאר בפשטות: מאחר שהבזק דפסח מצרים היה יכול להיות חמץ ורך בגל ה"חפזון" „לא הספיק . . . להחמיין" – לכן גם המזה שאוכלים זכר למצוות מצרים צריך להיות מ"דברים הבאים לידי חימוץ", ומוכרחת להיות סיבה למנוע זאת,

(13) רשי"ע ה"ב.

(14) ראה ריטב"א להגש"פ פ"י הא לחמא גבורות ה' רפנן. ועוד.

(15) פסחים לה, א. רמב"ם שם פ"ו ה"ד. שו"ע אדרה ז' שם ס"ד.

(16) וכמשנ" שמרתם את המזות. וראה שו"ע אדרה ז' חאי"ח סtaneg, סי"ד. וראה לקמן בפנים ובעהרה 20.

ב. פסח מצרים הוא המקור והשורש לפסח (ומצא של) דורות – ומכאן שענין הנ"ל בפסח מצרים (שכהנה ליציאת מצרים יש נתינת מקום גם למזה עשרה), צריך להיות (דוגמתו) גם בפסח דורות:

איתא במדכי, ש"בזמן שבית המקדש קיימים היו עושים כל הסדר אחר הסעודה ולא היו אוכלין מצת מצוה אלא לאחר שמלאו כריסן כו'" ובימיהם היו אוכליין מצה עשרה על סעודתן¹⁵ (כדי שברכת המוציא של הסעודה לא תחול על המזה שבת יקימו אחר כך – בעת הסדר – את מצות אכילת מצה¹⁶).

כענין זה מצינו גם בזמן הזה (או"פ שעיריכת הסדר היא לפני הסעודה): הדין הוא, שערב פסח (קודם שעה עשרית), הגם אסור לאכול מצה¹⁷,Auf"כ "מותר לאכול מצה עשרה"¹⁸. ויש לומר, שהוא גופא שהשולחן ערוך (תורה) מתייר לכתחלה בפשטו¹⁹.

יציאתם מצרים, עי"ש. ובואה"ת ר"ה הא לחמא (ויקרא כרך ב ע' תנג) דהמצה שנתקלחם עני הינו מה שאללו כשיצאו מצרים (אבל עי"ש בסוף המאמר), ומכיון שלחם עוני שולל מצה עשרה, הרי מובן, שלא אכלו או מצה עשרה.

7 סוף פסחים בדריני הסדר בשם רבינו מאיר. וליגז בזה על הרמב"ם הל' חומר פ"ח.

(8) שם בסוף המסמ' (קיט, ב).

(9) ראה פסחים קטו, רע"א (לענין מרור).

(10) ירושלמי פסחים ר"פ ערבי פסחים (הובא בתורתה לא יכול – פסחים צט, ב). רmb"ם הל' חומר ספ"ו. טושו"ע או"ח סתע"א ס"ב. שו"ע אדרה ז' שם ס"ד.

(11) טושו"ע שם. שו"ע אדרה ז' שם.

(12) ראה תוד"ה לא יכול שם (בסוף): אבל מצה עשרה שריא וכן ה' נהוג ר"ת. הג"ט הל' חומר ספ"ו. ועוד.

اع"פ' שבפסח מצרים היה אפשר לצאת י"ח אכילת מצה במצה עשרה - אבל היא הייתה צריכה להיות מצה כזו ש"צריכה שימור" [לדוגמא: ע"י עירוב מים עם המי פרות, שאו העיסה בה לידי חימוץ, ואדרבה - ממהרת להחמיר²¹].

ה. הביאור בכל זה (בפנימיות הענינים) יובן על-פי ביאור החלוקת בין "לחם עוני" ומצה עשרה בעובודה:

"לחם עוני" הוא מבזק שיש בו רק קמח ומים - והרי במים אין (וain) הם נותנים) טעם, ואילו מצה עשרה היא מעיטה שנילואה בין, שמן, דבש²² (או מי פירות אחרים²³), הנותנים טעם בעיסקה.

והענין בעובודה:²⁴ "לחם עוני" הוא העובודה דקבלת עול (ללא "טעם" ו"געשמאך"); הגם שאין לו כל הסברה

צדקה להיות שMRIה מהימן, זכר ליציאת מצרים - לפרט זה של "בחופzon יצאת גו'".

וכיוון שעל שני הדינים - (א) מצה עשרה, (ב) דברים שאין בהם לידי חימוץ - אומר הפסוק טעם שהוא ("כפי בחופzon יצאת גו'"), מובן, שלשני סוגים מצה הנ"ל, יש בכללות את אותו החסרון לגבי היציאה ידי חיוב אכילת מצה.

לאידך גיסא, מצינו, שאע"פ שדין מצה עשרה נאמר רק בפסח דורות (כ"ל סעיף א), הרי גם בפסח מצרים כבר הי' (כללות הדין שהמצה דليل פסת צריכה להיות (מבזק כזה ש)"י יכולה לבוא לידי חימוץ¹⁷ - וכפי תלמידים (בירושלמי¹⁸) מהפסוק¹⁹ "ושמרת את המצות", שיוצאים י"ח רק ב"מצה שצרכה שימור"²⁰. כלומר:

- גם הבעל (פסחים מ, א. הובא בשו"ע אדה"ז סtanג ס"ד) ס"ל דרשנו זו דירושלמי. וראה בארכוה הגש"פ הנ"ל שם.

(21) ראה בכ"ז טושו"ע או"ח סי' תשב סב. שו"ע אדה"ז, וזמ"ג.

(22) לשון הגמרא - פסחים לה, א. לו, א. ורבמ"ס שם (פ"ה ה"ב. פ"ז ה"ה) מוסף "חלבי". והוא ע"פ עובדא דרב"ל (פסחים לה, א) - ב" שתס"ב שם.

(23) ברובם"ס שם (פ"ז ה"ה) דבשאר מי פירות יוצאיין י"ח (וראה בס"מ שם פ"ה ה"ב). אבל ראה כי ליטא"ח שתס"ב שם: לא ראיתו לשום אחד מהפוסקים שחלק בין יין ושם ורבש וחולב לשאר מי משקין. וראה פר"ח או"ח ר"ס תשב.

(24) בהבא לקמן - עיין תו"א ס"פ ויקהל ד"ה קחו (פט. ג, ב), ובוירורי בתו"א שם בתוספות (קיד, ג ואילך. ב'קעה ואילך. ב'קפא). אותה"ת שם ע' בקסג ואילך. ג. קטו, ב. קטו, ב. ק'קפא. אותה"ת ד"ה הא לחמא (דლעיל הערה 6) ע' תנח ואילך. וראה ג"כ לקו"ת ויקרא, סע"ג ואילך.

(17) לשון אדה"ז שו"ע שתס"ב סוס"א. - והיינו, לא רק שהדגן צ"ל "דברים הבאים לידי חימוץ" (שהו נלמד מ"ל אלא תאכל עליו גו'" כנ"ל בפנים), אלא שם העסה צ"ל - זו שכולה לבוא לידי חימוץ וצריכה שימור*, כמשנתה בארכוה בהגש"פ עם לקשי טעימים מונחים ובאיורים (קה"ת תשמ"ז ז"ה ע' שצ' ואילך ושב"ב).

(18) פסחים פ"ב ה"ד.

(19) פרשנהו יב, יז (הינו שנכתבו ע"ז עוד בהיותם במצרים).

(20) עיין רmbn' במלחמת ה' פסחים פ"ב (לו, א). וראה מ"מ היל' חו"מ פ"ז ה"ה (הובא בב"י ליטא"ח שתס"ב ד"ה ומ"ש ואם לש). שו"ע אדה"ז הנ"ל.

וראה בארכוה שו"ת צ"ץ חאו"ח סנ"ז אות ב'

* ומן צריך גם הלימוד ד"ל תאכל גו'" - שאין יוצאיין במצה של טבל אף שצרכה שימור - וראה הgas"f היגיל שם. וכן י"ל. ואcum.

להתפשטות, הגבהה וחימוץ - ע"ז
„ושמרתם“, עבודה והתעסוקות.
ו. שני אופני עבודה אלו באים לידי
ביטוי, בצללות, גם בשני האופנים
הכלליים של גאותה - גאות מצרים
וגאות העתידה:

ביציאת מצרים נאמר²⁷ כי ברוח
העם (חפוזן), כי הרע שבנפשות
ישראל עדין היה בתקפו²⁸ ולכן הי
מוכרים לברוח מהרע („טומאת
מצריםים“²⁹) - הענין „לחם עוני“,
העבודה דאתכפיא; משא"כ לעתיד
לבוא هي „לא בחפוזן תלכו“³⁰, ואות
רוח הטומאה עבריר מן הארץ³¹, מצב
של אהפהقا - מצה עשרה.

זהו הביאור כיצד „בחפוזן יצאת גוי“
הוא טעם לכך שהמצה דليل פשח לא
יכולת להיות מצה עשרה ולא מדברים
שאין בהם לדי חימוץ; כיון
שהבחפוזן יצאת גוי, הינו כיוון שהרע
עדין היה בתקפו (כנ"ל)³¹ נדרשת
העבודה דקבלה על ואתכפיא - „לחם
עוני“ דוקא³².

ג. הטעם לכך שבפסח אין יוצאים
יח במצה עשרה, הוא לא רק מושם
שענינה איננו בדומה לגאות מצרים,
שהיתה באופן ד„ברוח העם“ [קיבלה
על ואתכפיא כנ"ל] - אלא גם מושם
על ואתכפיא כנ"ל]

(27) בשלח יד, ה.

(28) תניא פל"א.

(29) ישע' נב, יב. וראה המשך וככה דלקמן
.31 הערכה.

(30) וכריי יג, ב.

(31) ראה בענין דה„חפוזן“ -ukoת אמר לה,
ב. במדבר א, ג. ובארוכה - אואה"ת בא ע' רצא
ואילך. וככה תרלוין בתחילהו, שם פק"ט. ד"ה
כי בחפוזן תשח' (וומשכו). ועוד.

(32) ראה עד"ז אואה"ת סדייה הא לחמא הנ"ל.

בשכלו ובמילא) כל „טעם“ בענייני
אלוקות, אף"כ הוא עובד את הקב"ה
בקבלת עול; ואילו „מצה עשרה“ היא
העבודה מצד טעם ודעת, עבודה שיש
בה „טעם“ ו„געשמאק“.

כאשר עבדתו של היהודי היא רק מצד
קבלה על שלא הטעם שבא משל
ומדות, הרי הוא במצב שמצד שככל
ומדות יש נתינת מקום להhog אחרה,
נתינת מקום לרע, אלא שכוח הקבלת
על הוא כופה את הרע (אתכפיא)
ועובד את הווי; אך כאשר העבודה היא
מצד טעם וממדות שלולים את האפשרות
הascal והמדות שלולים את האפשרות
לעשות היפך רצון העליון ואין מציאות
של רע (אתהפהقا).

וזה הקשר בין שני סוגים המצה [א)
מצה עשרה (ב) מצה מדברים שאין
באים לידי חימוץ] - כי, בפנימיות
הענינים, פרט אחד הוא תוצאה
מוזלתו: עבודה באופן ד„מצה עשרה“
(בשלימותה) - מצד שככל ומדות -
שוללת בדרך ממשילא את האפשרות
לחימוץ ורע²⁵ [מצה עשרה פשוטה
שעד"ז הרגיל²⁶] אינה יכולה לבוא
לידי חימוץ];

דוקא (העבודה ד„לחם עוני“) -
קבלה על - נתנת מקום לחמצ ורע
יכול לבוא לידי חימוץ), אלא שכופים
את הרע ומונעים אותו מלבוא

(25) ראה תוא"ס פ' ויקהל (עוד"ז) - בשאר
המקומות דלעיל הערכה הקודמת): מצה עשרה ..
שaina באה לידי חימוץ כלל.

(26) דכתאן מערכין בה מים - מי פירות
(לבד) אין מהמיין (פסחים לה, ריש ע"ב. וש"ג.
רמב"ם הל' חומר פ"ה ה"ב. טוש"ע (וש"ע
אהד"ז סי' תשב).

עלך גם עלה"³⁷ – שתי עליות – זה כיוון שהכתוב מדבר גם על العلي' השני שתהיה בגואלה העתידה;

במילים מובן, אשר (כשם שענין גואלה מצרים יהא "זוכר" – ויפעל ויופיע – בגואלה העתידה, כך גם לאידך גיסא, שגמ) בಗואלה מצרים צריכה להיות ניכרת ונרגשת (הבטחת זדיבור³⁸ הקב"ה על) הגואלה העתידה. והביאור זה: ההכרה וההרגשה שסוד סוף העבודה דאתכפיא תביא לאთהפכא, היא המסייעת לאדם לפועל בעצמו שגמ כאשר הרע הוא בתקפו [ואפילו כאשר לאחר שכופה את עצמו, עדין הרע נשאר בתקפו (כמו ביצ'ם שלכן היה צל"ל "ברוח העם") – היה לו התוקף והחזוק הדורש ללחום ברע (ולנצחו)].

ולבן, עוד לפני התחלת גואלה מצרים, כבר היה הדיבור וההודעה על שתי העליות – "עלך גם עלה" – גם הגואלה העתידה.

ט. עניין זה, שמזכירין גואלה העתידה בಗואלה מצרים, אין כוונתו רק להודיע דבר شيء בענין, אלא יש בזה גם נתינת כוח להוריד ולהביא את העניין בעבודת האדם בהווה – שמי' בהתחלת העבודה (галות מצרים) יהיו "מעין" גואלה העתידה.

ולכוארה יש לתמהה: כיוון שעדרינו עומדים בתחילת העבודה והרע עדין בתקפו – איך יכול להיות (אפילו) "מעין" גואלה העתידה, שענינה

(37) ויגש מו. ד. ובתו"א הב"ל: וכן בשמות י' פסוק י"ד אל עניין הגואלה האחרונהכו.

(38) דחשייב מעשה (ב"ר פמ"ד, כב. וועוד).

שביהם עוני וכך גם – בಗואלה מצרים) יש יתרון לגבי מצה עשרה (והגואלה דלעתיד לבוא):

אע"פ³⁹ שבאתהפכא (מצה עשרה) הרע בטל למורי, הרי באתכפיא יש מעלה שדווקא עבדה זו קשורה ביגיעת האדם, להחומ מנגנד ולכפות את הרע. בסוגנון אחר: ענינה של אתהפכא הוא ביטוי לכך שהאדם געשה מיויחד עם אלוקות עיי' שמכך את עצמו עד כדי כך שהמציאות שלו לא משארה נתינת מקום לרע; ואילו באתכפיא בא לידי ביטוי הביטול וההכנה לאקלות – למרות שמאǎ השכל והמדות שלו יש מקום לרע, הוא כופה את עצמו, עושה היפך הנדרש מצד המציאות שלו, ומקיים את רצון העלויון.

וזהו אחד הביאורים לכך שגמ בಗואלה העתידה hei וכבר לייצאת מצרים⁴⁰ – כי תכילת הכוונה היא שייהיו שתי המעלוות: גם כשבועדים במידרגת אתהפכא – זוכך למציאות האדם בתכילת עד שאין נתינת מקום לרע כלל – תהיה המעלת אתכפיא (גואלה מצרים), ביטול האדם, שבאה לידי ביטוי בעבודה ויגיעת.

ח. אדמור"ר הוקן מבאר בתורה או"ר⁴¹ שם"ש בಗואלה מצרים "ואנכי

(33) ראה בכ"ז במקומות שננסנו בהערה 24.

(34) משנה ברכות ספ"א. ונאמר "כימי צאתן מרץ מצרים אוראו נפלאות" (מיכה ז, טו), "כאשר היהת לישראל ביום עולתו מרץ מצרים" (ישע' יא, טז).

(35) ראה ס"ה כימי צאתך תש"ח: יצאת למן תוכר כו', ועד"מ ענג המלך בנצחון דока... כד אתכפיא סט"א כו'.

(36) ר"פ שמות.

היתה דוקא „מצה שדריכה שימור“; מצד ההתכללות של הגאולה העתידה בغالות מצרים, יש מקום למצה עשרה גם בתוך מצרים; אבל זה שבתור מצרים יכול להיות „מעין“ לעתיד, והוא רק בפרט של „עשרה“ – שהתקבלת על גוף ואתיה עם „טעם“ ועונג; אבל לא שלילת הענין ד„יכולת לבוא לידי חימוץ“ (אתהPCA), שאנו יכול להיות כאשר הרע הוא עדין בתקפו.

יא. אמנם, עניין זה שירך רק כשודיו היו במצרים, לפני הגאולה; אבל ביציאת מצרים לאחר הגאולה [וכך גם במצב שאנו אוכלין בליל פסח, וכרא ליציאת מצרים] מוכרכה להיות „לחם עוני“ דוקא⁴⁰.

והסבירו בזה: יציאת מצרים פעללה שבני ישראל חלמו להיות „עבדי פרעה“ ונעשה „עבדי ה“⁴¹ הינו

קטוי, סע”ב) ומזה עשרה כו שדריכה שימור נק’ ג”כ (בכללות) „לחם עוני“ (מכיוון שענינה אתPCA – עניין עיקרי בלחם עוני). וראה הערת הבאה.

(40) ויל”ע איך לתרוך והעם הדיעות ל��وت צו דה להבין מ”ש בהגדה. דה ששת ימים (הא). סדרו ד”ה והגדת. ובכ”מ) מצה [שלפנוי החות היתה צריכה שימור ו[שלאחר חצות ואילך] לא היתה יכולת לבוא לידי חימוץ מצד זה שנגלה עליהם מה”מ כו”, ובהמשך תער”ב (ח”ב ע’ תתקלט ש, היא בח’ מצה עשרה כו”].

ואלו ייל”ע “פ’ המבואר באוח’ת ויקהל (ס”ע ב’קסא-יב) דגם וזה שלא הספיק כו’ הוא „כמו בח’ אתPCA רך שהוא בפנויות“ (ורא ל�מן בפנים, דיז”מ ענינה קבלת מלכות טמים, ביטול בתכלית), ולכן נק’ ג”כ – מצד עניין עיקרי זה – „לחם עוני“, מכיוון שהוא רך אתPCA ולא אתהPCA [שזה נשעה רק בספה ע’ כו’], כבහורה הקורדת.

(41) וראה בהר כתה, מב. שם, נה. מגילה יד, א.

אתהPCA (הינו שאין כל רע)?

והסבירו: אמנם בתחילת העבודה אין את עניין ביטול (מציאות) הרע, שכן העבודה היא בדרך מלhma וקבלת על (כנ”ל סעיף ח) – אבל הביטול והקבלת-על לא צריכים להיות (רק) בדרך הכרח, אלא הביטול גופא צריך להיות „קשר“ עם „מציאות“ האדם – שגם השכל והמדות שלו „יסכימו“ לביטול וקבלת על, שאו העבודה

קבלת על היא מותן תעונג. דקבלת על היא מותן תעונג. כמובן, שהגאולה העתידה שבغالות מצרים איננה עבודה של שכל ומדות בפ”ע [שסו”ס מביאה לידי ETAPCA, כנ”ל ס”ה] – אלא פרט בעבודה DATAPCA (דגואלה מצרים), שהעבודה

[וזה] גם העניין דגואלה מצרים שייה’ נזכר לעתיד לבוא – והוא „פרט“ בغالולה העתידה: עיקר העילוי לעתיד הוא – זיכוך מציגות האדם (ETAPCA); אלא שהזיכוך לא יהיה מדור ומוגבל רק במידה שבה הוא מזיך את עצמו (מצד ה„מציאות“ שלו), אלא היה יותר מכפי מדידות המציגות שלו (הביטוי).

יו”ד. זו היא גם ההסברה מדויקת המצאה שבנו”י אכלו במצרים (כהכנה ליציאת מצרים) היתה יכולה להיות מצה עשרהה³⁹, אבל, לאידך גיסא,

(39) בואה”ת סד”ה הא לחמא הנ”ל איתא, דה „לחם עוני“ הוא המצאה שאכלו לפני החות, עי”ש [עפ”ז מבאר מש”ג בתגדה „לחמא ענייא די אכלו אבותהנא באירוע דמצרים“], וכן מוכחה בתו”א שבהערה 24 (פט, ג. קיד, ג. עי”ש),

ויל”ע „לחם עוני“ יש בו כו’ עניים (כולל ג”כ שעונים עלייו דברים הרבה – פסחים לו, א.

“מציאות” האדם – ע”ד דברי חז”ל⁴⁴ דמן דמחיי במוחו קמי’ מלכא עונשו הוא היפך החיים; ולכן לא יכול להיות בזה ה”טעם” והעונג מצחה עשרה, כי קבלת מלכות שמים תחילתה ואח”כ יקבל עלייו עול מצות]. ובהז לא יכול להיות עירוב עניין של עוני”⁴⁵ ביטול בתכליות.

שבאותה שעה עמדו בקבלה מלכותו ית’, שבאה לפני הקבלת עול לקיום ציוויליזצייתו ה’ [וכלשון חז”ל⁴⁶: יקבל עלייו עול מלכות שמים תחילתה ואח”כ יקבל עלייו עול מצות].

(44) חגיגה ה, ב. וראה לקו”ש ח”ד ע’ 1050 ובחערה 13 שם.

(45) ראה גם לקויות שבהערה 24.

(42) ראה ד”ה הא לחמא הנ”ל ע’ תנג ואילך.

(43) משנה ברכות פ”ב מ”ב. וראה מכילתא יתרו כ, ג. ועוד.